

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 33 v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredne
nedelje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni ref

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Nemčija napovedala Rumuniji vojsko. - Prvi rumunski ujetniki. - Tudi Grčija v vojno? - Naš notranji minister princ Hohenlohe radi bolezní na dopustu.

Deželni glavar dr. Šusteršič o vojni napovedi Rumunije.

Današnje sejo deželnega odbora je otvoril deželni glavar s sledečim nagovorom:

Velecenjeni gospodje!

Družbi mnogobrojnih sovražnikov naše skupne habsburške domovine se je pridružil nov tovariš. Rumunija nam je napovedala vojsko. Hladnokrvno smo sprejeli to dolgo pričakovano novico. Dveletna svetovna vojska nas je naučila, da gledamo vsakemu sovražniku mirno v oko. Napadeni od vseh strani v pripoznanem namenu, razkosati našo domovino, smo iznenadili sovražnike z neizčrpno gigantsko silo, s katero smo se obranili napadalcev in njim samim odvzeli prostora ozemlja na severu in jugu. Rumunija ne bo odločila te vojske — mogoče le da jo skrajša, ker se bo krog naših sovražnikov hitro prepričal, da mu tudi ta pomoč nič ne koristi. Z mirno samozavestjo pričakujemo slejkoprej izid velikanske vojske, ki nam je bila hudodelsko vsiljena. —

Naši združeni sovražniki na vzhodu.

Bivši avstrijski zunanji minister grof Andrassy je bil velik prijatelj Rumunije. Vedel je, da majhna deželica sama ne more obstati in da more svojo svobodo ohraniti samo v zvezi z našo monarhijo. Morda je bilo to politično spoznanje napačno, pa Andrassy je storil vse, da Rumunijo obvaruje ruskih kremljev. Na berlinskem kongresu je neodvisnost rumunske kneževine najbolj vneto zagovarjal Andrassy. Avstrija je bila prva država, ki je l. 1875. sklenila z Rumunijo trgovsko pogodbo. Tedanji knez Karol je priznaval zasluge našega zunanjega ministra in je odobral Andrassyjevo smer in načrte. V današnjem »Grazer Volksblattu« beremo kaj je Andrassy pisal po svojem odstopu rumunskemu knezu Karolu: Po mojem mnenju, katero sedaj kot zasebnik lahko odkrito izrečem, ima Rumunija v svojem narodnem in evropskem interesu enako nalogo, kakor Avstroogrška, da je namreč učinkovita zavora proti poslovanjenju enega dela Evrope in posebno vzhoda. Njuna skupna naloga je preprečiti združenje severnih in južnih Slovanov. Če Avstrija odstopi od te poti, bi ji to prineslo veliko nevarnosti, za Rumunijo pa bi to bil konec. Tako »Grazer Volksblatt«. Ko je Bismarck sklepal leta 1879 zvezo z Avstrijo, je računal na Rumunijo za slučaj ruskega napada. Rumunski knez Karol se je menda tedaj trudil, da tudi Rumunijo vzamejo v trozvezo. Do tega ni prišlo, ker bi to znalo vzbuditi sumnjo, da hočejo ofenzivno ogroziti Rusijo, česar pa niso smeli storiti že zaradi cesarja Viljema I.

V začetku osemdesetih let je Avstrija sklenila z Rumunijo vojaško pogodbo. Rusija je bila začela ostro nastopati, čeprav ji je Rumunija pomagala v ruskoturški vojni. Rumunija je s to pogodbo dobila varstvo pred Rusijo in 30 let se je rumunska politika držala te pogodbe. Razmerje je čelo časih bolj hladno, časih bolj pristržno, toda vendar je čutila, da spada pravzaprav naravno k osrednjima silama, kamor so ji kazale pot tudi njene gospodarske koristi. Skoro vsa velika posojila, s katerimi je mogoče razvila svoje narodno gospodarstvo, je Rumunija dobila v Avstriji in Nemčiji. Nevolja proti monarhiji pa se je posebno

začela v balkanski vojni, ko je Avstrija glede bukeškega miru v l. 1913. stala na strani Bolgarije.

V začetku svetovne vojne je kralj Karol hotel udariti na Rusijo, toda kronski svet ni hotel nič slišati o vojni proti Rusiji. Zato je Rumunija sklenila, da počaka in sicer pripravljena. Ta sklep je bil ruskim in francoskim intrigantom podlaga za silovito agitacijo za Rusijo. V septembru 1914 so pisali, da mora kralj, ki noče ničesar vedeti o njihovih ciljih, odstopiti. Ne Besarabija v Rusiji, ampak Bukovina, Sedmograška in Banat so jim bili cilj in zahteva. Rumunska iredenta je začela z novo silo, ko je 10. oktobra 1914 umrl kralj Karol. Zmagali so rusofili, pristaši tiste Rusije, ki je l. 1878 Rumuniji vzela eno najbolj bogatih pokrajin Besarabijo. Berlinski kongres ji je dal za odškodnino dosti slabšo Dobrudžo. Pa ruska diplomacija je v zvezi z rumunsko iredento dosegla, da je Rumunija pozabila na Besarabijo. Rusija je skovala prvo balkansko zvezo in zvit je ušla tudi Rumunijo. Časopisje je začelo pisati v ruskem smislu in za odrešenje bratov pod Madžari. Ruska diplomacija je dosegla svoj cilj.

Sedaj smo na jasnem tudi z Rumunijo, ki je postopala še bolj grdo kakor druga bivša zaveznica Italija. Kakor našemu dobremu cesarju, tudi Avstriji ni bilo ničesar prihranjeno. Italiji in Rumuniji smo delili dobroto in ljubezen, prejeli smo za plačilo nezvestost in meč na srce. Toda sveta jeza avstrijskih narodov, ki so v svetovni vojni pokazali najlepšo zvestobo, kar jo pozna zgodovina, bo branila cesarja in domovino ravno proti bivšima zaveznicama z vso svojo močjo in krvjo. Zaupamo v pravico božjo, da imamo tudi mi pravico do življenja. In za življenje gremo v boj!

× × ×

NADVOJVODA FRIDERIK ARMADI.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Danes se je izdalo sledeče višje armadno povelje:

Vojaški Vojni tovariši!

Obveščam vas, da se je pojavil v vrstah naših nasprotnikov novi sovražnik: kraljestvo Rumunija. Pošteno vaše vojaško čuvstvo bo našlo za ta roparski napad pravo mero zaničevanja. V minulih letih smo premagali marsikatero težko uro. Tudi novi boj bomo častno izvojevali, zvesti naši prisegi na zastave Najvišjega vojnega gospoda. Bog z vami!

Nadvojvoda Friderik
vojni maršal.

× × ×

NEMSKA VOJNA NAPOVED.

Berlin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad javlja:

Potem ko je, kar se je že poročalo, Rumunija sramotno prelomila z Avstro-Ogrsko in Nemčijo sklenjene pogodbe in je napovedala včeraj našemu zavezniku vojsko, se je naročilo cesarskemu poslaniku v Bukareštu, naj zahteva svoje popotne liste in izjavi, da tudi Nemčija smatra, da se nahaja v vojnem stanju z Rumunijo.

× × ×

Berlin, 28. avgusta. (K. u.) Nemško vojno napoved tolmačijo listi vseh strank kot samoobsebi umljivo posledico prelomitve pogodbe z rumunske strani.

»Berliner Tageblatt« izjava: Verolomna Rumunija je znala, da bo Nemčija odločno na strani svojih zaveznikov na vojno napoved Avstriji tako odgovorila s svojo napovedjo vojske. Očividna vojaška potreba je zahtevala takojšnje razjasnitve in odločitve. V celni nemški državi je vse složno glede na to, kar se mora zgoditi. Nihče v Nemčiji ne podcenjuje, da bomo na-

stopili proti novi, sicer še neizkušeni, a sveži armadi. Videli smo, kako so naši voji vedno odvrnili sovražne valove in da premoč po številu ne pomeni še vsega. »Vossische Ztg.« pravi: Sedanjih rumunskih ministrov ni zgodovina ničesar naučila; pod kraljem Karlom bi bil tak korak nemogoč. V njem je živel še spomin na plačilo, ki ga je dobil za svojo pomoč od Rusije. Rumunija je rešila ruske voje pred poginom (1877 pri Plevni. O. u.), Rusija ji je za plačilo iztrgala Besarabijo. Nemški narod bo, ko se je razkrinkal sumljivi mož, s katerim smo morali biti oprezní, le s se zvišano odločnostjo uveljavljala svojo vojno, da zmaga ni ohranila skalnato trdno prepričanje, da se bo slavno vzdržala tudi proti svetu sovražnikom. »Lokalanzeiger« piše: S popolno odločnostjo stopi Nemčija tudi zopet zdaj na stran svojih zaveznikov. V dobrih in v slabih dneh spadamo skupaj, naj bodo še tako težki viharji oblaki, ki plavajo na vojnem nebu. V nerazrušljivem orožnem bratstvu gremo proti Rumuniji z našimi zavezniki trdnega koraka. Bolgari in Turki se bodo morali tudi braniti proti novim sovražnikom; postavili bodo svojega moža.

Pred vojno napovedjo Rumunije.

Dunaj, 28. avgusta. Rumunski ministrski predsednik Bratianu je še včeraj izjavil našemu poslaniku grofu Czerninu, katerega je sprejel, da more, da hoče in da bo vzdržal nevtralnost, kar bo dokazal popoldanski kronski svet. Takrat se je že nahajal spis z vojno napovedjo, katero je lastnoročno podpisal zunanji minister Porumbaru, že v rokah rumunskega poslanika na Dunaju. Rumunska vojna napoved, ki je bila izročena včeraj nekaj minut pred 9. uro zvečer zunanjemu ministrstvu, je datirana s 27. avgustom 1916 ob 9. zvečer. Dne 26. t. m. dopoldne je sprejel našega poslanika grofa Czernina v avdienci kralj Ferdinand, ki je izjavil, da ne želi vojske in izrazil, da upa, da se bo odločil kronski svet za vzdržanje nevtralnosti.

Zadnje ure v Bukarešti.

Budimpešta, 28. avgusta. Poročevalec »Az Esta« v Bukareštu opisuje: O mobilizaciji se je govorilo že prej. Kralj in vlada so bili za to, da bi lahko tuji državljani odpotovali. Polnoči se je naš poslanik grof Czernin več časa posvetoval z Bratianuom. Ob pol treh zjutraj sta ukazala nemški in avstrijski poslanik, naj zbude uradnike vojne žitne družbe in druge člane naselbine, naj kolikor mogoče hitro odpotujejo. Zjutraj jih je veliko odpotovalo.

Pred rumunskim poslaništvom na Dunaju vse mirno.

Dunaj, 28. avgusta. Ker se Dunajčani vzorno zadrže, niso ukrenili nobenih varnostnih odredb za stražo rumunske poslaniške palače na cesti Princa Evgena. Na poslaništvu je bilo včeraj cel dan zelo živahno. Voz za vozom se je pripeljal, v palači so se pripravljali za odhod. Nekaj minut pred 9. uro je zapustil poslanik palačo, da je izročil vojno napoved v zunanjem ministrstvu.

Varstvo avstrijskih podanikov v Rumuniji.

Dunaj, 28. avgusta. Varstvo avstrijskih podanikov v Rumuniji je prevzel nizozemski poslanik.

Rumunski poslanik na Dunaju.

Dunaj, 28. avgusta. Ni še določeno, kdaj bo zapustil rumunski poslanik Mavrocordato Dunaj. V poslaništvu se zglasila Rumunija, katerih je veliko na Dunaju, za pojasnila, kako naj odpotujejo, a o tem se še ni nič določilo. Člani poslaništva so zbrani v poslaništvu. Poslanik se je umaknil v svojo pisarno in nobene ne sprejme.

»Skromne« zahteve Bratianua.

Amsterdam, 28. avgusta. Bratianu je zahteval poleg Bukovine in Sedmograške ves Banat in neki okraj v Srbiji, kjer bivajo baje Rumunci in celo Besarabijo. Četverozveza je obljubila, da mu bo vse dala, kar zahteva.

Kako se opravičuje Bratianu.

Dunaj, 28. avg. Burianova »Wien. Allgem. Ztg.« opozarja, da je Bratianu našemu poslaniku grofu Czerninu zatrjeval, da bo ostal nevtralen, dočim je že odposlal vono napoved. List nadaljuje, da se Bratianu najbrže sklicuje na to, da je Rumunija bila zvezana s trozvezo in da je z odpadom Italije prenehala tudi obveznost Rumunije. Toda trozveza nima več opraviči z našo zvezo z Rumunijo, kajti z Rumunijo smo bili zvezani že pred trozvezo. List nato pravi, da je Rumunija bila tista, ki je l. 1913. nasilno kršila status quo na Balkanu.

Prehod ruskih čet.

Curih, 28. avgusta. Kako je Rumunija pripravljala svoj napad na Avstrijo, se najlepše vidi iz poročila lista »Secolo«, ki je v času, ko je ministrski predsednik Bratianu še uradno izjavil, da bo Rumunija ostala nevtralna, širil brzopjavko iz Bukarešta, da se je prehod ruskih čet skozi Rumunijo pričel.

Rusi že pred kronskim svetom v Rumuniji.

Budimpešta, 28. avgusta. Nemški poslanik v Bukareštu je bil že v nedeljo obveščen, da stoje ruske čete že v Dobrudži.

Rumunski državljani se morajo javiti oblastim.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Korespondenca Vilhelm javlja: Vsi rumunski državljani brez izjeme se pozivajo, da se morajo tekom 48. ur s svojimi osebnimi listinami in z dokazili o stanju svojih rodbin javiti pri tistem policijskem komisarijatu, v katerega okrožju stanujejo.

Rumunski državljani ne smejo domov.

Dunaj, 28. avgusta. Vstop Rumunije v svetovno vojsko proti nam zahteva gotove odredbe proti v avstro-ogrski monarhiji živim rumunskim državljanom. Policijsko ravnanje poroča, da Rumunija, ki se bivajo v monarhiji, ne bodo smeli v svojo domovino.

Naši državljani zapuščajo Rumunijo.

Budimpešta, 28. avgusta. »Az Esta« javlja iz Braševa: Iz Bukarešta dohajajo od včeraj nemški in avstrijski državljani. Vsi pripovedujejo, da jih je vojna napoved zelo presenetila, ker niti rusofili niso še zdaj pričakovali, da se bo napovedala vojska. Sodijo, da bo Rumunija vso odgovornost za napoved vojske odvrnila na Rusijo in se bo skušala zagovarjati na diplomatičen pritisk s četami in se za to Rumunija ni mogla več izogniti vojni napovedi. V Reni je osredotočenih več ruskih divizij, ki jim je zapovedano, naj čez Rumunijo napadejo Bolgarijo.

Budimpešta, 28. avgusta. »Az Esta« javlja iz Braševa: V soboto zvečer je že došlo več funkcionarjev iz Rumunije.

Nova rumunska vlada.

Budimpešta, 28. avgusta. Rumunski državni zbor bo sklican v četrtek ali v petek. Čez nekaj dni bodo sestavili narodno vlado.

Vojaška cenzura v Rumuniji.

Curih, 28. avgusta. »Tagesanzeiger« poroča 26. t. m. iz Bukarešta: Vojaška cenzura so vpeljali danes dopoldne še prej, ko so naznanili, da je Rumunija v vojski. Parlament so sklicali, da bo dovolil 800 milijonov levov vojni kreditov.

11. Merkurjev vlak ustavljen.

Dunaj, 28. avgusta. Kako je gledala Rumunija na to, da se zadnje dni kaže na videz prijateljske razmere, dokazuje, ker je še neposredno pred vojno napovedjo naročila blago za domačo porabo in v druge namene in da je 11. Merkurjev vlak še vozil, ko je bila že napovedana vojska. Enajsti, zadnji Merkurjev vlak, ki je vozil proti Rumuniji, je imel 23 voz. Danes jutraj so ga ustavili blizu Kološa, torej ne daleč od rumunske meje. Ravnotako so ustavili ladjo, ki je obsegala blaga za 47 železniških voz. V Rumunijo je bilo odposlanih 10 Merkurjevih vlakov, ki so vozili kemikalije, steklo, pohištvo, železo, žico, porcelan, papir itd.

Vojni ukrepi Rumunije.

Braşov, 28. avgusta. Rumunija je še pred nekaterimi dnevi ukrenila sledeče vojne odredbe: V veli Rumuniji so zaplenili vse avtomobile in uvrstili šoferje v vojaško službo. V višjih poveljstvih so izvedli veliko izprememb. Da so pospešili žetev, so poslali veliko vojakov na dopust. Zaplenili so 300 železniških voz petroleja, bencina in soli, katero blago je kupila Bolgarija. Notranje ministrstvo je izdalo strog odlok proti tihotapstvu, zaplenili so tudi 3000 železniških voz koruze za izvoz.

Ruske priprave za prehod.

Dunaj, 28. avg. Rumunski list »Dreptatea« je pisal tik pred vojno napovedjo: Neka oseba, ki je došla iz Rusije v Bukareš, potrjuje vest o nameravanem prehodu ruskih čet skozi Rumunijo. Da se olajšajo prevozi, so zgradili železnico od Akarmana v Taşbunar. V začetku Brusilove ofenzive je bilo v Besarabiji 250.000 Rusov in 60.000 Srbov. Dovažali so velike množice municije v nalašč zato zgrajenih železniških vozovih.

Rumunske čete se morajo združiti z ruski.

Budimpešta, 28. avgusta. V smislu vojaške pogodbe Bratianua z Rusijo je morala Rumunija najkasneje 28. avgusta napovedati monarhiji vojsko. Mobilizacijsko povelje, ki so ga danes razglasili, je tudi s tega dne. Po pogodbi se morajo rumunske čete že prvi dan mobilizacije takoj združiti z rusko armado.

Rumunski vojni cilji.

Bukarešt, 28. avgusta. Rumunski general Gardescu prihaja v ententi prijaznem listu »Adeverul« do naslednjih sklepov:

»Ne varajmo se niti glede na terenske težkoče ozemlja, katero moramo prehoditi, niti glede na odpor Avstrije proti našemu osvajačnemu pohodu.

Dve tretjini črte 500 km, ki loči Braşov od Tise, sta gorati in manevr na tem ozemlju je v zvezi z velikimi težkočami. Od Karpatov do gališke meje ni več kot 250 km. Kljub temu so Avstriji, Ogri in Nemci rabili 7 mesecev, da so pregnali Ruse iz Galicije. Računati moramo posebno s tem, da bomo pod najugodnejšimi pogoji rabili najmanj eno leto težkih bojev, da preženemo Ogre iz Sedmograške.

General Gardescu pravi, da Rumunija noče vojske proti Bolgariji, marveč hoče zasesti le rumunska ozemlja v Avstroogrijski. Da z gotovostjo doseže cilj »Velika Rumunija«, mora Rumunija ob sklepu miru imeti vojaško zasedena vsa ta ozemlja. Skoro gotovo bodo ruske armade na vzhodni fronti tako zaposlene, da ne bodo mogle pogrešiti 1 milijona mož, da bi korakali preko Beskidov v Budimpešto, marveč bodo prepustile Rumuniji, da istočasno s solunskimi silami in četami Italije reši svojo nalogo. Pod takimi okoliščinami bodo Rumuni rabili vse svoje sile, da operirajo na severu.

Nov načelnik generalnega štaba.

Bukarešt, 27. avgusta. General Avarescu, poveljnik prvega armadnega zbora, bo baje imenovan za načelnika generalnega štaba.

Poveljniki štirih rumunskih armad.

Berlin, 28. avgusta. Prvi rumunski armadi poveljuje general Cuber, drugi Avarescu, tretji in četrti armadi generala Aulan in Brezan.

Budimpešta, 28. avgusta. Rumunski generalni štab bo zastopal v ruskem glavnem stanu general Goranda, ki bo odpotoval te dni v ruski glavni stan.

Deseti sovražnik.

Dunaj, 28. avgusta. Z rumunsko vojno napovedjo se je število sovražnikov Avstrije povišalo na deset. Avstrija je sedaj v vojski s Srbijo, Črnogorjo, Rusijo, Belgijo, Francosko, Angleško, Japonsko, z republiko Monako, Italijo in Rumunijo.

Nova pota Bolgarije.

Berlin, 28. avgusta. »Vossische Zeitung« izvaja glede na novi vojni položaj: Tudi na naši strani bo rumunska vojna napoved izzvala nastop novih sil. Z neprikrito škodoželjnostjo zasledujejo bolgarski politiki razvoj v Rumuniji. Za Bolgarijo pomenja nastop Rumunije nove vojaške in politične smotre.

Mažari in vojna napoved.

Budimpešta, 28. avgusta. Grof Andrássy je sotrudniku »Az Esta« glede na rumunsko vojno napoved izjavil: Ta vojna napoved je roparski napad, ki je bil že dolgo časa pripravljen in za katerega je pripravljala pot ruska korupcija. Ne ustrašimo se. Sedmograška je po naravi močna. Naša vlada in vojno vodstvo sta že dalj časa računali z možnostjo te nevarnosti, upamo tedaj, da nismo neopripravljeni. Ogri bomo za obrambo žrtve svojega moža, ker brez Sedmograške ne moremo obstajati. Pokazali bomo, da smo zmogli kaznovati to izdajstvo. Možno je, da je Rumunija vsled prodiranja Bolgarov pri Solunu tako hitro nastopila, ker ni hotela, da bi bila bolgarska armada po zmagi nad sovražniki prosta. Upamo pa, da ji ta račun ne bo nič koristil. Rumunija kocka za kraljestvo. Rumunsko javno mnenje ne more biti edino. Naj bo sovraštvo še tako veliko, kmečko prebivalstvo se boji vojske.

Budimpešta, 28. avgusta. Ministrski predsednik grof Tisza bo v prihodnji seji magnatske zbornice podal izjavo o splošnem položaju. Pogajanja z opozicijo, ki jih je napovedal, bo pričel v torek ali sredo.

Rumuni in Ogri.

Budimpešta, 28. avgusta. Na Ogrskem živi le malo rumunskih podanikov, ki so večinoma vojaški begunci, a Ogrov živi v Rumuniji vsaj 40.000, samo v Bukareštu jih je 30.000. Najbrže se bodo peljali po morju v Carigrad, a gotovo to ni, ker bo tudi s Turčijo nastalo vojno stanje.

Koliko je Rumunov.

Pavel Lehmann piše, da so našli 19. decembra 1912 v Rumuniji 7 in pol milijonov ljudi, na Jude in inozemce odpade 500 tisoč ljudi. Na Ogrskem so našli ob zadnjem ljudskem štetju 1910 2.900.000 Rumunov, v Bukovini okroglo 300.000. V Rusiji so našli 1.100.000 Rumunov. Lehmann ceni število Rumunov na 11.400.000. V Srbiji biva 150.000 do 180.000; v Bolgariji do 80.000 Rumunov. Dalje so raztreseni Rumuni (do 14.000) severozahodno od Soluna, nekaj stotin jih živi tudi v Istri; mi jim pravimo Čiči. Vseh Rumunov bo toraj okoli 11.850.000; 7 milijonov, toraj skoraj 60% jih živi v rumunskem kraljestvu.

× × ×

Rumunija v nezvestobi prekaša Italijo.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) »Fremdenblatt« izvaja: Včeraj ob 9. uri je prišel v zunanje ministrstvo rumunski poslanik na dunajskem dvoru Mavrocordato. Izročil je noto svoje vlade z vsebino, da se smatra Rumunija od 27. avgusta ob 9. zvečer dalje v vojnem stanju z Avstrijo. V zgodovini vojnih napovedi je tak nastop ravnotako edin in osamljen, kakor tudi neposreden skok iz zveze v vojsko, katerega je storila Rumunija. Nota, ki jo je izročil včeraj rumunski poslanik, je dokument nečuvne nesramnosti; Rumuniji je zacvetela žalostna slava, da je glede na nizkoto celo Italijo prekosila. Mirno se lahko zdaj pove, da je bila Rumunija do včeraj ob 9. zvečer še naša zaveznica. Italija je vsaj nekaj tednov prej, predno je napovedala vojsko, enostransko razveljavila zvezno pogodbo z Avstrijo in to naznanila avstrijski vladi.

Rumunska vlada je pa šla v žalostni umetnosti preloma zvestobe še dalje. Zvezno pogodbo je razveljavila enostavno z vojno napovedjo. Še zoprnejša je zaničevanja vredna perfidnost gospoda Bratianua in tovaršev, ker so še ob napovedi včerajšnjega kronskega sveta v Bukareštu glasila rumunske vlade počenjanje gospodov Filipescua in Take Jonescua ogorčeno in zasmehljivo bičali in postavljali na sramoten oder tiste politike, ki so hoteli izvajati iz posveta kralja z najuglednejšimi možmi države vzemirljive sklepe. Tudi okolnost, da pade skupaj začetek vojske z izročitvijo vojne napovedi je dogodek, ki je osamljen v zgodovini diplomacije in se mora timbolj zaničevati, ker je nastopila tako pot država, ki se je nahajala v zveznem razmerju z drugo državo do tiste minute, ko je nastopilo vojno stanje. Rumunija je poteptala z nogami vse ozire, ki jih zahtevajo dostojnost in samospoštovanje in v pravost in je padla — kakor se to ni smatralo več mogoče — na še nižjo stopnjo, kakor Italija.

Istočasno ko je napovedala Italija vojsko nam, je napovedala Italija vojsko Nemčiji. Jasno je, da obstoja med obema dogodkoma notranja zveza in da je skupen nastop obeh izdajalcev uspeh zarote. Par nobile fratrum! Resnično, naših sovražnikov ne zavidamo prijateljstva Rumunije in Italije, ki sta si pridobili v zgodovini ceno krive prisege in izdajstva. Kakor pomoč Italije lani ni mogla zadržati zmagovitega avstrijsko-nemškega pohoda na vzhodu, kakor prelom prisege kralja Viktorja Emanuela ni zabilanil oprostite Poljske od gospostva Rusije, tako tudi zavrtni, ničvredni presenetljivi napad Rumunije ne bo povzročil, da bi poskočila tehnična vojske nam na škodo. Z možnostjo rumunske vojske smo že dolgo računali in smo vse ukrenili, da lahko uspešno nastopimo proti novemu sovražniku. Naše čuječnosti ni prevzela hinavska glumaška igra, ki jo je predstajljala rumunska vlada z neprekos-

ljivo zavrtnostjo; nastop gospoda Bratianua med svetovno vojsko, od začetka svetovne vojske do prehoda v sovražni tabor je bil tak, da je monarhija vedno bolj računala z možnostjo, da bomo imeli opraviti s sovražno Rumunijo.

Krinka je zdaj padla; tajni nasprotnik je postal zdaj naš odkriti sovražnik. Prelom zvestobe in izdajstvo ne bosta Rumuniji prinesli sreče in dobičkov, kakor jih ni doživela Italija. Rumunske državnike, ki so ime svoje dežele pokrili z brezgledno sramoto, bodo še po svojem narodu preklinjali radi strašne nesreče, ki so jo poklicali nad deželo. Z ogorčenostjo in z upravičeno jezo, a tudi mirno in zaupljivo nastopimo v ta novi usiljeni nam boj trdno odločeni, da bomo vrgli tudi tega izdajalskega zaveznika.

Italija, Rumunija in Nemčija.

Köln, 28. avgusta. Z ozirom na vojno napoved Italije Nemčiji poroča »Kölnische Zeitung«: Zelo verjetno je, da je četverozveza razstrelila z vojno napovedjo Rumunije in Italije svoje zadnje podkope in kratkim potom stavila Rumuniji ultimatum. Rumunijo je doletela zdaj čast, da bo nesla na trg svojo kožo za četverozvezo, kakor so jo nosile Srbija, Črnagora, Belgija in Portugalska. Ker je navezana Rumunija na dobavo streliva v inozemstvu, lahko ravno to vprašanje postane usodno za Rumunijo.

Köln, 28. avgusta. O vojni napovedi Italije Nemčiji piše »Kölnische Ztg.«: V zadnjih dveh letih smo postali hladnejši in bolj praktični. Čisto trezno gledamo zdaj na razvajane otroke trozveze, ki je zaspala. Italijanom končno ne moremo odrediti priznanja, da so skozi in skozi postopali dosledno vsaj glede na njih nezanesljivost in zaslepljenost, a za nezvestobo Italije dobimo olajševalno okolnost. Narod in vlada sta brez lastne noge. Italija je postala sužnja Angliji in drugih zaveznikov, odkar se jim je vrgla v naročje. Zaslepljenost Italijanov pojasnjuje deloma nemumno, staro sovraštvo proti Avstriji, deloma neizmerno precenjevanje in popolno neznanje dejanskih razmer in moči inozemstva.

Rumunija in Nemčija.

Bukarešt, 28. avgusta. Ententi prijazen »Universul« je pisal pred nekaj dnevi: Vsak Rumun si je na jasnem, da je ura za Rumunijo bila. Kmalu bodo smrtni sovražniki Rumunije, Mažari in Bolgari, spoznali rumunske vojake. Do takrat pa se mora razjasniti vprašanje, kakšno je naše razmerje do Nemčije. Nimamo nobenega sovraštva proti Nemčiji, nasprotno se ji imamo veliko zahvaliti. Zahvaliti se ji imamo za našo dinastijo, za ustanovitelja kraljevstva Karla I. in za ustvaritelja Velike Rumunije od jutri, kralja Ferdinanda. Zahvaliti se ji moramo za poldrugo milijardo, s pomočjo katere smo se mogli gospodarsko razviti. Nobenega sovraštva ni tedaj med nami in Nemci. Če se bodo pa ti, ko bo bila ura Rumunije, zoperstavili uresničenju rumunskih idealov, potem se bomo proti njim borili z enako srditostjo, kot proti Bolgarom in Mažarom. V malo tednih bodo rumunske čete prekorale Karpate in potem so Nemci lahko gotovi, da se bo kralj Ferdinand Hohencolerski odločno boril proti Viljemu II. Hohencolerskemu. Prvi Rumun bo šel na čelu svojih čet v boj proti Nemcem.

Dunajsko časopisje.

Dunaj, 28. avgusta. (K. u.) Soglasno poudarjajo listi, da Italija z vojno napovedjo uboga le angleški ukaz in pišejo, da se je popolnoma ponesrečil poizkus, da bi svoji vojni napovedi nadel plašč upravičenosti. Ta njen korak je le posledica prejšnjega preloma zvestobe. Vojna napoved bo vojaški položaj tem manj izpremenila, ker dosedaj italijanska vlada ni še igrala nobene odločilne vloge. Glede vojne napovedi Avstriji opozarjajo listi, da sta prišli obe vojni napovedi istočasno, kar kaže na skupno režijo. Avstrije in njenih zaveznic vojna napoved ni presenetila — Osrednji sili in njeni zaveznici so se dosedaj častno in zmagovito obdržale proti celemu svetu sovražnikov. Tudi Rumunija tega ne bo izpremenila, ampak samo okrepila njihovo silo in utrdila voljo, da zmaga v svetovni vojski.

»Neue Freie Presse« pravi: Samo dvoje je mogoče: Če pride na vrh Rusija, tedaj bo Rumunija popolnoma v njenih rokah. Če zmaga osrednji sili in njeni zaveznici, pa tudi ne bodo pozabile, da je Rumunija po vzgledu Italije napadla monarhijo, ki jo je v krimski vojski rešila iz rok carja Nikolaja.

»Neues Wiener Tagblatt« piše: Oslepljeni od tujega zlata so zločinski politični klativitezi brez spoštovanja pogodb nahujskali ulico in vlado, ki pozablja, kako se je Rumunija vsled zveze z osrednjimi silama razvila pod Karolom in se je sedaj zagnala v grozote vojske, ki je Rumuniji doslej prinesla samo povenjen zlata, odslej pa vse trpljenje. Gre za zadnji poziv entente in

za zadnjega aduta, katerega je bilo mogoče izigrati.

»Reichspost« piše: V svetovni vojni se je proti nam nabralo že toliko nprave manjvrednosti, brezvestnosti in zavrtnosti, da nas postopanje Rumunije ne more več razburiti. Če bo v svetovni vojni le kdo kaznovan, teda bo to Rumunija; od zmage osrednjih sil ima pričakovati samo svoj poraz, od zmage svojih novih zaveznikov pa bodočo izgubo svoje lastne svobode. Mi nisimo sami; Rumunija bo to še izvedela.

Nemško časopisje.

Berlin, 28. avgusta. (K. u.) »Vossische Zeitung« poudarja, da bo novi položaj pri osrednjih silah in njunih zaveznikih vzbudil energije, ki niso majhne važnosti. Za Bolgarijo pomenja nastop Rumunije nov vojaški in politični cilj, za Turčijo pa se bliža ruska nevarnost. Proti temu svetu sovražnikov moramo pomnožiti svojo voljo do zmage. Sedaj mora izginiti vsak ozir. Porabiti moramo vsako razpoložljivo sredstvo.

Nizozemci o vojski z Rumunijo.

Amsterdam, 28. avgusta. (Kor. urad.) »Allgemeen Handelsblad« piše: Pač si tudi v Bukareštu ne predstavljajo, da bo Rumunija izlahka dosegla tisti vojni smoter, ki si ga je postavila. Položaj ni zdaj tak, kakršen je bil v drugi vojski na Balkanu. Gotovo je, da sta se Nemčija in Avstrija na mogoči nastop Rumunije dobro pripravili.

Švicarska sodba o rumunski vojski.

Bern, 28. avgusta. (Kor. ur.) »Berner Tagblatt« piše glede na vojno napoved Rumunije med drugim: Velesile sporazuma so si vedno predstavljale napačne podobe o moči Nemčije na kopnem in na morju. Rumunija bo še izpoznala, da se je varala, če misli, da stopi nasproti na smrt ranjenemu sovražniku, kateremu bo zadala le smrtni sunek. Rumunska vojska je osvojevalna vojska v najtemnejšem pomenu besede z najgršimi okolnostmi, katerih po izročilu pošteni nevtralni švicarji ne morejo odobravati. Odločitve sporazumu in korist rumunska armada pol milijona mož ne bo dovedla. Z ozirom na nenavadno razmerje moči v največji vseh vojski in glede na to, da osrednji velesili še danes v tretjem letu lahko izpremembo moči v korist sporazuma vzravnati z nastopom novih rezervnih armad, ki še dozdaj niso posegle nikjer v boj, pač pol milijona Rumunov ne bo težko obloženega vojnega voza spravilo v zaželjeno smer.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Uradno:

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

Pri južnovzhodnih in vzhodnih mejnih zakopih Ogrske smo sinoči z našim novim sovražnikom, Rumunijo, ki je zavrtno napadel naše obmejne straže, menjali prve strele.

V prelazu Rotenturm in v prelazih južno zahodno in južno od Brasso so nastopile v boj danes jutraj na obeh straneh prednje čete; privedeni so bili prvi rumunski ujetniki.

Močan ruski napad smo odbili v Karpatih severozahodno od gore Kokul s težkimi izgubami za sovražnika.

Tudi severno od Mariampola se je končal sinoči podvzeti sunek s popolnim porazom za Ruse.

Povsod smo jih odbili, deloma s protinapadom; prepustili so nam veliko ujetnikov.

Bojna črta maršala pl. Hindenburga.

Armada generalnega polkovnika pl. Tersztianszky je preprečila ruske napadalne poizkuse.

Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 28. avgusta. Veliki glavni stan:

Vojna skupina maršala pl. Hindenburga.

Pri Lenewadenu je med sunkom ujela neka patrulja 2 častnika in 37 mož.

Severovzhodno od Svinuhov (v ovinu Lucka) so odbile avstrijske čete napade ruskih oddelkov.

Bojna skupina generala nadvojvode Karla.

Severno od Dnestra so izpadle sinoči močne ruske sile, ki so napadle.

Začetni uspeh sovražnika pri Delejovu je nočni protisunk popolnoma vzravnil.

Bolj severno od tam med Tostobabo in Zavalovom se niso mogle napadalne čete vsled učinka zapiralnega ognja razviti iz naskakovnih postojank.

Sunke Rusov v Karpatih proti grebenski višini severozahodno od Kokula in Stare Vipčine smo odbili.

Z meje Sedmograške so privedli rumunske ujetnike.

Vrhovno vojno vodstvo.

besarabski, so edino upanje srbskih politikov. Pričakovati se mora, da v slučaju večjih bojev na teh frontah ne bo ostala nobena srbska bojna skupina. Samo na bukovinski fronti je bilo 4200 Srbov skoro popolnoma uničenih. »Nimamo niti starčkov in otrok, da bi naselili Veliko Srbijo,« konča članek.

Še Grška v vojno?

Bern, 28. avgusta. Švicarski listi poročajo iz Aten: Pašić je imel razgovor z Venizelosom. Venizelosovo časopisje je zopet začelo pisati o grškoserbski pogodbi, češ da še velja. Sedaj je prišla tudi ura za Grško.

Zeneva, 27. avgusta. (Kor. ur.) Agence Havas poroča iz Aten: Načelnika generalnega štaba Dusmanis in podnačelnika polkovnika Metaksas je kralj odstavil. Za načelnika je imenovan general Moscopulos, poveljnik tretjega armadnega zbora. Te odločitve so napravile velik vtis.

Pariz, 28. avgusta. (Kor. ur.) Pariški »Petit Parisien« piše z ozirom na poročilo atenske »Patris« o razpravljanju entente o političnem in vojaškem položaju Grške: Zavezniki ne morejo dovoliti, da bi bolgarsko prodiranje ogrožalo njihovo desno krilo. Upravičeno smejo vprašati, ali nedelavnost grškega generalnega štaba ne pomenja skrivde. Z ozirom na javno razpoloženje na Grškem imamo pravico staviti nove zahteve, ker moramo Grško braniti pred bolgarskim vkorakanjem in jo pozvati, da tudi sama sodeluje pri svojem varovanju.

Boji med Bolgari in Grki.

Zeneva, 28. avgusta. »Matin« poroča iz Soluna: Bolgari so napadli trdnjavo Stari Pila. Grški poveljnik se je zelo branil. Bolgari so mogli trdnjavo zasesti še le tedaj, ko je poveljnik sredi branilcev padel. O položaju Grkov v Seresu še ni nobenega poročila.

Lugano, 28. avgusta. »Secolo« poroča iz Soluna: Poročil o odporu Grkov ne smemo smatrati za resna. Šlo je le za brezpomembne spopade, pri katerih so venizelistični častniki skušali čete navdušiti za protibrambo. Bolgari Sereza niso zasedli in so se zadovoljili le s tem, da so zasedli višinske postojanke nasproti trdnjavi.

Zeneva, 28. avgusta. Lyonski listi poročajo iz Soluna, da je grška divizija, ki je branila Sereza proti Bolgarom, imela 250 mrtvih, med njimi 16 častnikov in 780 ranjenih. V Kavali je 100.000 beguncev, ki so došli iz vzhodne Makedonije.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. avgusta. Uradno: Na Caurilo so se zopet ljuto bojevali. Potem ko se je bil izjalovil v ognju naših topov napad sovražnika, se je zvečer posrečilo nekemu italijanskemu oddelku, da je vdrl z močno podporo topništva v našo postojanko na vrhu.

Danes zjutraj smo vrgli s protinapadom sovražnika zopet iz nje.

Na primorski bojni črti je italijansko topništvo živahno obstreljevalo vrh Sv. Gabrijela in okolico Nove vasi.

Nomestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško uradno poročilo.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana: V nekaterih oddelkih bojne črte na Tridentinskem živahen sovražni ogenj s topovi, z metalci bomb in s puškami; napad pehote ni sledil.

Naše topništvo je uspešno odgovarjalo približevalnim delom na severnem pobočju Monte Cimone (Val Astico), ki jih je uničevalo.

Pri izviru potoka Digno (zgornja dolina Piave) smo razširili našo posest na Cima Vallone proti severu.

V odseku pri Gorici in na Krasu je pomnožilo sovražno topništvo svoje delovanje na mostove čez Sočo in na črto ob Dolu.

Nekaj granat je padlo v Gorico in v Romans.

Naši hrabri letalci.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana: Izpopolnjuje avstrijsko dnevno poročilo s 26. t. mes. se mora pripomniti, da Capronija pri Lusernu 27. t. m. ni sestrelil sam poročnik baron Siedler, ki je bil opazovalec v našem letalu, marveč da je streljal tudi vojni pilot četovodja Kiess z eno strojno puško. Obe letalcema gre zato enaka zasluga. V tem zračnem boju sta se moštvu obeh letal vztrajno bojevali; italijansko letalo je podleglo; vsi letalci so bili ranjeni; 1 stotnik je mrtev, 1 častnik je težko, podčastnik in en vojak pa lahko ranjeni.

Izgube laškega častniškega zbora.

Lugano, 27. avgusta. Umrli je generalni poročnik Chinetto, ki je bil imenovan radi svojih operacij pri Tržiču za zbornega poveljnika. V odseku pri Gorici je bil nevarno ranjen polkovnik Vigorelli. Podpolkov-

nik Da Rions in generalni majorji Zoma, Delphine in di Oreste so padli.

Lugano, 28. avgusta. Milansko časopisje je pričelo zopet objavljati posmrtnice častnikov, ki so padli v zadnjih bojih ob Soči.

D'Annunzio se zopet oglaš.

Laško knjigotštvo napoveduje, da bo izšel vojni dnevnik D'Annunzia. Knjiga bo obsegala dva dela, od katerih bo imel prvi del značilni naslov »Leda ohne Schwan«, drugi pa »Notturmo«. V drugem delu opisuje d'Annunzio svojo začasno oslepelost in ozdravljenje.

Italijanska ofenziva na Primorskem.

(Z dovoljenjem c. in kr. vojnotiskovnega stana.) (Konec.)

Po italijanskih podatkih samih ni delovalo pri tem nič manj nego 7000 topov vseh kalibrov; to je v razmerju s frontnim prostorom najmanj petkrat toliko topov kakor smo jih imeli mi v prebojni bitki ob Dunaju. Na posameznih točkah, kakor n. pr. na osamljenem Fortinu nasproti Vrhov sv. Mihaela, potem na števerjanskih višinah nasproti Pevmi, na oslavlškem hrbtu in Sabotinu so stale sovražne baterije v obliki nadstropij druga vrh druge.

Naše postojanke je cele ure obsipala pravcata železna toča. Očividci pripovedujejo, da so se med našimi jarki vzdigovali meter visoki oblaki prahu in eksplozivnih plinov, ki so onemogočali vsak razgled. Ze dopoldne so na več cestah v mestu izbruhnili požari.

Artillerijski ogenj je trajal do prvih popoldanskih ur, nato so se začeli pehotni napadi. Po zgledu ruske taktike so tudi tu poslali naprej naskakovalne kolone že tekom bobnečega ognja. Infanteristi s pet metrov dolgimi razstrelilnimi drogovi so se splazili naprej do ovir, da bi jih razstrelili, v kolikor jih še ni razdril artiljerijski ogenj. Pod varstvom topniškega ognja, ki je dušil vsako gibanje v naših črtah, so prišle italijanske napadalne kolone brez oziroma na ogromne izgube, katere jim je tu in tam prizadejal lastni ogenj v najbližjo razdaljo naših jarkov. Kakor hitro se je ogenj ustavil, je zadostoval skok, da so bili v naših najsprednejših jarkih. Tudi obsežna mreža prekopov, zveznih jarkov, galerij, katere so bili Italijani v zadnjih mesecih, ko je postajal boj ob Soči vedno bolj podoben pozicijski vojni na zapadu, z veliko previdnostjo in požrtvovalnostjo zgradili, jim je sedaj omogočala, da so se na mnogih mestih dobro kriti približali našim postojankam na 10 m razdalje. Seveda je zletel pri tem marsikak prekop z oddelkom vred, ki se je plazil po njem, nad našimi protinapadi v zrak.

Kakor hitro je ogenj dovolil našim ljudem priti iz kavern, so se znašli v neposredni bližini pred sovražnikom. Prišlo je do ogorčenih bojev — mož z možem z golim orožjem. Kopita in bajoneti so opravljali krvavo delo in kjer so pošle ročne granate, je bil v sili tudi kamen dober.

Nadčloveške sile so razvijale naše čete, posebno Hrvati. Pa tudi hrabrost sovražnika je treba priznati. Povsodi je bilo videti častnike na čelu svojih. Preko golih razstreljenih višin so prihajale naskakovalne kolone, čeprav so jih naše strojne prške kar vrstoma kosile. Posamezni ujetniki so sicer izpovedali, da so postavili Italijani za svojimi naskakovalnimi kolonami strojne puške, vendar se zdi, da ta trditev ne odgovarja dejstvom.

Zvečer so jeli boji zaradi nastopajoče teme kakor tudi zaradi onemoglosti vojakov vidno pojemat. Ponoči nato so naši na več mestih prešli k protinapadu in res se jim je posrečilo, dobiti večji del najsrednejših jarkov, v katere je bil udrl sovražnik tekom podnevnih bojev, zopet v svoje roke. Jarkov seveda skoro ni bilo več spoznati kot takih — vse sama divja navlaka kameinja in zemlje, tramov in železnih črepinj. Borilci so se vgnezdili po granatnih lijakih.

Komaj se je jelo daniti, je boj zopet oživel. Ure dolge se nadaljuje borba. Sovražnik je vrgel v bitko nove polke. Povsodi so se borili naši s premočjo, infanterijski juriši so se menjali z bobnečim ognjem. Nad 10.000 mirnih ljudi je živelo v tem peklju. Šrapneli in granate so udarjale na Glavni trg: 40 oseb je ležalo ondi v svoji krvi. V neko poslopje ob cesti, ki vodi iz St. Petra proti mestu, v katerem je imelo svoj sedež eno naših poveljstev, je udarilo brzo zaporedoma nič manj nego 18 izstrelkov v polno. Na čudežen način pa ni bil nihče ranjen. Zadete so bile le neprevide žene, ki so šle po cesti, otroci, ki so hoteli brezskrbno pobirati kroglice treskajočih šrapnelov.

Neprestano so se pojavljala letala nad mestom. Cela brodovja ogromnih Caproni-

jevih strojev, Nieuportskih letal in Voisin- aparatov so jih spremljala. Došlo je do razburljivih zračnih bojev, če so se jim približala naša letala in jih drzno napadla.

Na višinah pri Pevmi in Oslavju, kjer so se Italijani že v bojih takozvane »parlamentarne bitke« na 1 km približali Soči, vendar so jih pa naši januarja poglani nazaj; se jim je pod varstvom mogočnega ognja od števerjana tudi sedaj najprej posrečilo priti naprej. Srdito so se bojevali še na pobočju Sabotina. Mostna utrdba pri Ločniku je bila popolnoma razbita, kakor levi so se branili Bošnjaki proti tam vdrlim Italijanom.

Vočigled velikanske premoči sovražnika in grozeče utrujenosti naših čet se je končno izdalo povelje, da se postojanke na desnem bregu izpraznijo in da gredo čete v obrambno črto vzhodno od Gorice. Mali oddelki so še držali mesto samo, na kate-rega rob so že došle prve laške čete. Brigada Pavia, ki je v novemberskih in decemberskih bitkah skoro popolnoma izkpravela in brigada Casala, sta došli v mesto. Po plavih sta došli na levi breg Soče. Berzaljeri in kolesarji so prvi prišli čez reko. Nato so pričele laške ženijske čete popravljati od nas razstreljene mostove. Naš ogenj jim je pri tem zadal občutno škodo.

Boji ob robu mesta so trajali dalje. Šele v sredo smo izpraznili Gorico, nakar so Italijani vkorakali v mesto.

Istočasno s umikanjem pri Gorici, smo morali opustiti tudi postojanke na Doberdobski planoti.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 28. avgusta. (Kor. ur.) Veliki glavni stan:

Ob Somme so naši sovražniki na zahodu zvečer in ponoči po obilni pripravi z ognjem iznova poizkušali prodreti naše črte severno od Reke.

Bojno črto Thiépval—Mouquet Fe in Delville—gozd Gincy so večkrat naskočili Angleži, Francozi pa naše postojanke med Maurepas in Clery.

Napadi so se izjalovili deloma v boju v bližini, deloma s protinapadom.

Južnozahodno od Mouquet Fe. in v gozdu Delville se v malih delih jarkov bojujejo še dalje.

Na ostali zahodni bojni črti izvzemši živahnega streljanja v večernih urah na obeh straneh prekopa La Bassee in na vzhodnem bregu Moze nič posebnega.

Vrhovno vojno vodstvo.

Angleško uradno poročilo.

London, 27. avgusta. (Kor. ur.) Pridobili smo na prostoru severno od Sinchy; vreme zavira naše operacije.

Poincaré na bojišču ob Somme.

Pariz, 27. avgusta. (Kor. ur.) »Agence Havas«: Predsednik Poincaré se je podal včeraj v spremstvu ministrskega predsednika Brianda, vojnega ministra Roquesa in vrhovnega poveljnika Joffreja na bojno črto ob Somme, kjer se je sestal z generaloma Haigh in Foch. Ministrski predsednik Briand, generala Joffre in Roques so si ogledali nato čete in tabor.

Angleži jadikujejo.

London, 27. avgusta. (K. u.) Vojaški sotrudnik »Timesa« piše: Veliko bomo morali še storiti, predno bomo dosegli svoj smoter: uničenje nemške vojske. Manjka nam moštva in streliva. Za ofenzivo ob Somme nismo bili tako pripravljeni, kakor bi želeli. Letos smo mogli skrbeti le za rezerve starim in novim četam.

Goriška učiteljska in goriška slovenska gimnazija v šolskem letu 1916-17.

Dočim je bilo za primorsko dijaštvo italijanske narodnosti že v minolem šolskem letu zadostno poskrbljeno z zaposlovalnimi tečaji in konvikti v Gradcu in na Dunaju — v prvi vrsti pač po zaslugi deželnega odbora goriškega — je bilo slovensko dijaštvo skoro popolnoma samo sebi prepuščeno, na koliko škodo bodočega razumnikega naraščaja, to pokažejo šele poznejši časi; gotovo je, da je mnog slovenski dijak, ker je ostal brez vsake orientacije, ubral — po geslu: »Primum vivere, dein philosophare!« — drugo življenjsko pot ter za vselej dal slovo muzam. Da se ti žalostni pojavi vsaj za prihodnje preprečijo, je sklicala »Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani« šolske večake, od katerih je zlasti pričakovati zanimanja za goriško šolstvo, na skupno posvetovanje, na katerem naj bi se razpravljalo in ugotovilo vse, kar je v zvezi z učnim in gmošnim prosom goriške šolske mladine slovenske.

Tu se je najprej vzpostavilo in sprejelo načelo, da je treba nuditi begunskim dijakom možnost nadaljevanja študij tamkaj, kjer se že nahajajo v večji množini in kjer je njih naravno zatočišče; kot taki središči

prideta za Primorco-Slovence v pošte brez ugovora samo Trst in pa Ljubljana. Kruto in nesmiselno bi bilo, siliti družine z otroci, ki so za srednje šole sposobni, v — barake s fatomorgansko tolažbo, češ, ako se nabere do sto individuov take študentske pare, pa bodo pozvani činitelji prisiljeni, da osnujejo tam gori kje konvikt za bedne dijake! Soditi je, da bo pač malokatera rodbina takim utopijam na ljubo zapustila svoj, če še tako borni kotiček, ki si ga je priborila ali izprosila v Ljubljani ali v okolici, ali pa, ki biva v Trstu, ter se izselila v — barake zaradi — bodočega konvikta.

V Trstu je bil itak že izza 9. decembra 1915 zaposlovalni tečaj goriških učiteljskih, ki je omogočil, da so položili predčasni letni izpit 4 gojenci-potrjenci, a zrelostni izpit meseca julija v Ljubljani 4 gojenci in 9 gojenk. V bodočem šolskem letu naj se ta tečaj nadaljuje in po možnosti razširi in poglobi s pritegnjenjem še drugih učiteljskih sil goriških učiteljskih, ki so na razpolaganje, dasi se nahajajo sedaj izven Trsta. Ker je že lani posečalo imenovani tečaj do 50 Tržačanov in bližnjih in daljnih okoličanov, se je nadejati, da se posej po primerni učni izpopolnitvi in pravočasni razglasitvi še ojači.

Taki zaposlovalni tečaji pa so potrebni tudi za slovenske gimnazijce, ki jih je v Trstu in v bližnji in daljši okolici gotovo nemalo in ki bi morali brez tečajev ali ostati brez pouka ali pa se zateči v nemške zavode tržaške. (Kakor smo ravnokar izvedeli, so ti zaposlovalni tečaji v Trstu oblastveno že dovoljeni.) Ustroj in uredba vseh teh tečajev bosta seveda zavisna od dejanskih razmer, od števila udeležencev ter od učnih prostorov in učnih sil, ki bodo na razpolaganje, a naloga in dolžnost njih voditeljev bo, da jih kolikor možno približajo in prilijčijo normalnim popolnim učiliščem. — Goriškim gimnazijcem, ki bivaajo v Ljubljani in okolici, ni treba zaposlovalnih tečajev, saj jim bodo kakor v minolem šolskem letu na stežaj odprta vrata I. in II. državne gimnazije in nekaterim tudi Sv. Stanislava zavod v St. Vidu. Samo priporočljivo bi bilo, da bi se kak član učiteljskega zbora goriške gimnazije uslužbil na oni ljubljanski gimnaziji, kjer bo več Goričanov, ter takisto ostal z njimi v ožjem stiku, prav kakor je bilo 1915/16 na ljubljanski realki, ki je sprejela množino goriških realcev, uslužbenih med učiteljskim osebjem nekaj goriških realskih učiteljev.

Neizogibno potrebni pa so v Ljubljani zaposlovalni tečaji za goriške učiteljske učilnice in učiteljske učilnice (slovenske narodnosti); kajti tukajšnje učiteljske jim ni pristopno, bodisi radi razlike v učnem jeziku, bodisi radi prenapolnenosti. Jasen dokaz za njih potrebo je število prigrasitev, kajti tozadevnemu začasnemu pozivu v slovenskih dnevnikih se je odzvalo že doslej 68 (oseminšestdeset) gojencev in gojenk. Ker je v Ljubljani na razpolaganje zadostno število stalno tu bivajočih učiteljev goriških srednjih šol in so po velikodušnosti kranjskih oblastev zagotovljeni že tudi učni prostori (3—4 sobe v poslopju I. drž. gimnazije), ni dvoma, da število prigrasencev še naraste in da bodo ti tečaji prav primerno nadomestilo za moško učiteljske goriško ter za slovenski oddelek ženskega učiteljskega goriškega, na katerih se žal tudi letos redni pouk ne bo mogel pričeti.

Daljnji dobiček zaposlovalnega tečaja ljubljanskega pa bode tudi ta, da bo njega učiteljsko osebje lahko tvorilo stalno komisijo, kakršna je bila dovoljena že v minolem šolskem letu za zrelostni izpit meseca julija 1916. Pred njo se bodo po potrebi obnavljali predčasni letni izpiti za gojence-vojake in potrjence ter koncem leta — kar je še posebno važno — zrelostni izpiti za one gojence in gojenke goriških učiteljskih, ki so v šolskem letu 1914/15 izvršili drugi letnik ter v šolskem letu 1915/16 niso mogli posečati učiteljskega. — Imenovana komisija pa bo gotovo tudi pooblaščenca, da izvrši usposobljenostne izpite za ljudske in meščanske učitelje primorske meseca novembra t. l., kakor je bilo to dovoljeno meseca maja t. l.

Kaj se je ukrenilo na onem zborovanju glede gmošnega podpiranja goriške šolske mladine slovenske, o tem pa izpregovorimo prihodnjič.

Poljska.

Autonomija za 38 mest.

Dunaj, 28. avgusta. (K. u.) Vrhovni armadni poveljnik je z naredbo z dne 18. avgusta izdal mestni red za mesta Kielce, Lublin, Piotrkov in Radom.

Vsako teh mest tvori lastno mestno občino. Če se mestno ozemlje ne krije z občinskim, ga določi vojaški generalni guverner, ki sme izločiti kmečko ozemlje. Če kmečka zemlja pride v mestno ozemlje, odpadejo javnopravne omejitve glede razpolaganja s takimi zemljišči. Člani mestne občine so vse osebe, ki imajo državljanstvo in redna bivališča v kraljestvu Poljskem. Pripadniki avstrijske armade ali njenih zaveznikov, nastavljeni avstrijske vojaške uprave, ki ima svoje sedež v mestu

in niso občinarji, so oproščeni vseh občinskih bremen. Mestno občino zastopa mestni svet, upravo pa vodi magistrat. Mestnega predsednika in podpredsednika mora potrditi vojaški generalni guverner. Mestni svet se mora pri svojih sklepih držati zakonov, naredbi vrhovnega armadnega poveljstva in vojaškega generalnega guvernerja. Občinski proračun, regulacijske načrte, prodaja in obremenitev zemljišč mora odobriti vojaški generalni guverner. Mestno zastopstvo in magistrat sta izvoljena na tri leta. Uradni jezik mestnega sveta, magistrata in vseh njihovih organov je poljski. Vse mestne občine pa morajo reševati tudi nemške prošnje in dopise. Mestni poveljnik in svetovalci stori obljubo v prvi seji v roke predsednika.

Naredba zadobi moč 1. oktobra 1916. Razen teh štirih mest je dobilo mestni red še 34 drugih krajev. Tiskovni urad vojaškega generalnega guvernerja piše, da pomenja ta dan preobrat v življenju teh krajev, ki so dosedaj živeli pod mačeho, sedaj pa lahko vse svoje sile in bogastvo razvijejo in si sami ustvarijo temelj za boljšo bodočnost. Pogoji so dani. Poljski značaj mest je trdno zavarovan. Novi mestni red se splošno naslanja na avtonomijo galiških mest in trgov. Nebistvene bolj ostre in trde določbe pa zelo jasno in markantno kažejo značaj prehodnih odredb.

Eno leto nemške uprave na Poljskem.

Varšava, 28. avgusta. Na obletnico ustanovitve varšavske generalne gubernije je general Beseler rekel pri spominski slavnosti: Mi vemo zelo dobro, da prebivalstvo ni odobraval vseh dela nemške uprave na Poljskem. S pravično, če tudi strogo in v slučaju potrebe temeljito vlado smo prvič poizkušali deželo prepričati, da nima opraviti z ledenosrčnim osvojevalcem, ampak s skrbnim gospodarjem. Nato smo pred vsem poizkušali, da deželi po 140letnem hlapčevanju vrnemo njeno narodnost.

Dnevne novice.

— O določitvi najvišjih cen za klobase je izšel od deželnega predsednika grofa Attemsa naslednji ukaz: Za nadrobno trgovino s klobasami se določajo naslednje najvišje cene za 1 kg, in sicer: za krakovske in debrecinske klobase 14 K, za brunšviške klobase 10 K, za pariške klobase 10 K 50 vin., za ekstra klobaso 10 K 50 vin., za safalade in hrenovke 10 K, za sveže kranjske klobase 11 K, za polprekajene kranjske klobase 12 K 40 vin. — Za mehke klobase veljajo v ukazu z dne 23. julija 1916, dež. zak. št. 34, določene najvišje cene. — Prestopki tega ukaza se kaznujejo po kazenskih določilih § 9. ministrskega ukaza z dne 6. julija 1916. leta, drž. zak. št. 211.

— Padli častniki. Poročnik Čuk Rudolf, 5. dom. pp.; praporščak Erhartič Ivan Emerik, 26. dom. pp.; poročnik Ferik Alojzij, 26. dom. pp.; praporščak Lončar Pavel, 21. pp.; kadet aspirant Živko Konrad, 27. dom. pp.

— Umrl je v Splitu častni kanonik in upokojeni šolski svetnik msgr. Jak. Pivčević.

— Izdelovanje slamnatih čevljev je Zavod za pospeševanje obrti že organiziral. Nastavil je do sedaj sledeče poverjenike: G. Valentin Mačeka v Domžalah za sledeče vasi: Jarše, Loko, Kamnik, Stranje, Tunjice, Bistričico, Županjenjive, Dob, Brezovico, Dolsko, Drtijo, Blagovico, Zlato polje, Veliko vas, Ihan, Krašnje, Krtino, Lukovico, Dolsko, Podrečje, Prevoje, Rafolče, Trojane in Spodnje Koseze. G. Franc Cesarja iz Stoba za: Depalo vas, Domžale, Dragomelj, Kapljo vas, Klanc, Križ, Loko pri Mengšu, Lahovče, Mengeš, Mlako, Nasoviče, Zalog, Terzin, Rašice in Vodice. G. Kajetan Pogačnik v Kamniku za: Gejzd, Hruševko, Nevlje, Špitalič, Zg. Tuhinj, Palovče, Podgorje, Podhruško, Šmartin v Tuhinju. G. župnik Anton Mrkun na Homecu za: Homec, Moste, Radomlje, Šmarco, Suhadole, Volčji potok in Rove. G. katehetu Franc Oswaldu v Idriji za: Sp. in Zg. Idrijo. G. župniku Karol Škulju v Dolenji vasi za: Dolenjo vas, Ribnico in vso okolico. G. Edvard Kotzbehu v Kranju za: Kranj in okolico. G. Josip Papiču v Metliki za: Metliko in okolico. G. Anton Luzarju v Dobravci za: Dobravco, Št. Jernej in vso okolico.

— Državni davek za pivo je zvišan od 34 v. na 1 K 10 v., obenem so odpravljene deželne doklade na pivo. Država bo dežele odškodovala in dobile bodo več, kakor jim gre po dosedanjih predpisih.

Sladkor za napravo petijota. Ker je poraba sladkorja za vsako osebo odmerjena, zato veljajo za kake izredne potrebe sladkorja posebne ministrske naredbe, med katerimi je tudi ona z dne 11. avgusta t. l. drž. zak. št. 255, ki urejuje dobavo sladkorja za izboljšanje vinskega mošta in za izdelovanje petijota (tropinskega vina).

Glede dobave sladkorja za izdelovanje petijota določuje § 2. te ministrske naredbe takole: Kdor namerava izdelovati petijot kot domačo pijačo za svojo obitelj, uslužbenca in posle, na podstavi vinskega zakona z l. 1907, ima v to svrhu pravico do sladkorja, če je v l. 1909—1913. naznanjeval napravo petijota. V tem slučaju mora stranka do 1. septembra t. l. naznani pri svojem pristojnem županstvu množino petijota, ki ga namerava narediti in množino sladkorja, ki ga v to svrhu želi. Županstvo mora iz teh dobljenih naznanil sestaviti seznam, ki ga je potom okrajnega glavarstva predložiti do 10. septembra t. l. pristojnemu državnemu kletarskemu nadzorniku. Kletarski nadzornik pregleda, oziroma popravi seznamke po svojih uradnih navodilih in županstva morajo tamkaj sladkor naročiti, koder določi kletarski nadzornik ter ga potem razdeliti med stranke. (Ker je rok za prigrasitev zelo kratek, zato naj županstva ne delajo ovir, naj sprejemajo prigrasitve do 10. septembra t. l., a ta dan naj seznamke nemudno predložijo okrajnemu glavarstvu. Vsekakor naj pa upravičene stranke vendarle skušajo potreben sladkor do 1. septembra t. l. pri županstvu prigrasiti, ker pozneje prigrasitve županstvo ni dolžno sprejeti. Op. ur.)

— Nezaslišano navijanje cen pri prodaji krompirja. Kakor smo že poročali, je vlada določila najvišje cene krompirja, ki veljajo za čas od 1. do 15. septembra 1916 po 12 K (10 K), od 16. septembra 1916 do 28. februarja 1917 po 9 K (7 K) in od 1. marca 1917 dalje po 11 K (9 K) za meterski stot. Za čas do 1. septembra 1916, pa je ostala v veljavi prejšnja maksimalna cena. Navzlic temu pa so številni prekupci nagnali cene za novi krompir 29 do 30 K. Posledico, da se je resno bati, da krompirja hitrostjo kopati in prodajati še nezrel krompir. To se dogaja osobito v ljubljanski okolici. To se dela s tako naglico, da se je resno bati, da krompirja od 1. septembra dalje sploh ne bo več dobiti, ker bo po večini že prodan. To postopanje pa bo imelo še druge neprijetne posledice. Krompir, ki je prežgadan izkopan in deloma še ne popolnoma dozorel, je ne glede na to, da je zdravju zelo škodljiv, tudi zelo občutljiv in ne prežene, poleg tega pa vsled naglice ne dovolj posušen. Posledica temu bo, da bo prišel krompir gniti in težko je pričakovati, da bi isti ostal čez zimo nepokvarjen. Pri tem pa ne bode imel škode samo kupec, temuč tudi splošnost, ker na ta način bode uničenega zelo veliko za sedanje razmere dragocenega, nenačelnostljivega krompirja. Poklicane oblasti prosimo, da se proti temu primerno ukrene.

— Prodaja osličkov. C. kr. kmetijska družba kranjska bo oddala dne 1. septembra, ob 9. uri dopoldne na podkovski šoli 20 osličkov (okoli enega leta starih) po zelo nizki ceni brez licitacije. Do nakupa ima vsak pravico.

Notranji minister princ Hohenlohe oboje! — Posli notranjega ministrstva poverjeni zgornjeavstrijskemu namestniku.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Jutri bo objavila »Wiener Zeitung« sledeči cesarjevi lastnoročni pismi:

Ljubi grof Stürgkh! Z ozirom na Vaš predlog dovoljujem ministru notranjih stvari Konradu princu Hohenlohe-Schillingfürst dopust, ki ga je prosil glede na njegovo zdravje za dobo, ki bo potrebna, da bo popolnoma ozdravil in ga odvežem za ta čas od vodstva uradnih poslov.

Istočasno poverujem za dobo tega dopusta zdaj v Mojem notranjem ministrstvu zaposlenemu namestniku Zgornje Avstrijskega tajnemu svetniku Erazmu baronu pl. Handel vodstvo tega ministrstva.

Franc Jožef I. r.
Stürgkh I. r.

Ljubi princ Hohenlohe-Schillingfürst. Na predlog Mojega ministrskega predsednika Vam dovoljujem dopust, ki ste ga naprosili iz zdravstvenih ozir in Vas odvežem od vodstva uradnih poslov, dokler ne boste popolnoma ozdraveli.

Istočasno poverujem za čas Vašega dopusta zdaj v Mojem ministrstvu notranjih stvari zaposlenemu namestniku Zgornje Avstrijskega Erazmu baronu pl. Handel vodstvo tega ministrstva in izražam Moje najboljše želje, da bi najhitreje ozdraveli.

Franc Jožef I. r.
Stürgkh I. r.

Notranji minister princ Konrad Hohenlohe je obol el minuli teden; bolezen je najbrže povzročilo prenaporno delo. Zdravniki so zahtevali, da se mora princ brezpogojno čuvati, da se mora popolnoma vzdržati uradnih poslov in da mora v toplice, — vsled česar se mu je moral preskrbeti zastopnik v uradovanju. Notranji minister se bo podal, kakor se govori, te dni v Mariilne Vari.

Cesarjeva zahvala grofu Paar in baronu pl. Bolirasu.

»Streufflers Militärblatt« poroča: Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je najmilostneje blagovolilo izdati naslednje Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi generalni polkovnik grof Paar! V najtoplejšem, hvaležnem priznanju Vaše mnogoletne požrtvovalne službe Moji osebi Vam izrekam Moje posebno pohvalno priznanje.

Franc Jožef m. p.

Ljubi generalni polkovnik baron pl. Boliras! V najtoplejšem, hvaležnem priznanju Vaše odlične službe za časa vojne kot načelnik Moje vojaške pisarne Vam izrekam Moje posebno pohvalno priznanje.

Franc Jožef m. p.

Odlikovanje kaplana „Deutsch anda“.

Bremen, 28. avgusta. (Kor. ur.) Kapitan König je odlikovan z vitezkim križem hišnega reda Hohenzollerjev. Tudi ostala posadka je odlikovana z redi.

Ljubljanske novice.

Ij Osebnosti. Deželni predsednik vojvodine Kranjske je prestavil c. kr. dež. vladnega tajnika Ernesta Kordina iz Ljubljane k c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju. — Minister javnih del je pomaknil profesorja 9. plačilnega razreda c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani, Alojzija Repič, v 8. plačilni razred.

Ij Ljubljanci od kolesarskega bataljona pošiljajo pozdrave vsem ljubljanskim dekletom ter tudi vsem drugim znancem iz strelnih jarkov italijanskega bojišča. Desetnik Alojz Šmuc, Ivan Wovi, poddesetnik Prezeli Lud., Šircler Franc; kolesarji: Trebar Slavko, Vrhovnik Albin, Velkavrh Vinko, Poglar Ivan, Zganjar Vincenc.

Ij Prodaja masti pri mestni aprovizaciji. Mestna aprovizacija prodaja mast v vojni prodajalni v Gosposki ulici št. 7 in ne več v cerkvi sv. Jožefa.

Ij Umrl so v Ljubljani: Fedor Malicki, pešec. — Fran Klinc, kajzar-hiralec, 39 l. — Klemen Nadbat, sodni sluga v pok., 81 let. — Karel Leyrer, patrolni vodja. — Fran Pavlin, vrtnarjev sin, 3 mesece. — Nicola Guerra, laški pešec, vojni ujetnik. — Viljem Vertschinig, natakarev sin, devet mesecev. — Julija Leopold, žena vpojenega strojevodje in hišnega posestnika, 80 let. — Vladislav Basta, pešec. — Istvan Stadler, honved. — Janos Töth, pešec. — Marija Langecker, hči železniškega strojevodje, 5 mesecev. — Fran Pavlin, železniški čuvaj v pok., 76 let. — Robert Bergant, begunčev sin, 5 mesecev. — Bruno Širca, sin strojevodje, 5 mesecev. — Frida Pintar, hči trgovca, 6 let. — Mihael Domančič, bivši branjevec, 65 let. — Stefan Humica, pešec. — Jera Vidmar, bivša kuharica, 83 let. — Josipina Reš, žena izdelovalca glasovirjev, 26 let. — Ivan Slabe, kočarjev sin, 1 uro. — Fran Stopar, potujoči godec, 36 let. — Andrej Drašler, delavec, 75 let. — Marija Sterniša, vdova železniškega sprevednika, 69 let. — Antonija Grošelj, hišna posestnica, 80 let. — Antonija Klun, žena trgovca in posestnika, 53 let. — Josip Milos, pešec.

Ij Oddaja kovinaste posode. Prizadete stranke se opozarjajo, da je za vse one, ki imajo podaljšan termin za oddajo kovinaste posode do 1. septembra, določen rok 1. in 2. september od 8. zjutraj do 1. popoldne. Oddati jih bodo na mestnem magistratu, srednja hiša, na dvorišču levo. Tedaj naj prinesejo kovinasto posodo tudi vse one stranke, ki je dosedaj še iz kateregakoli vzroka niso oddale. Po tem terminu se bo vsakega kaznovalo, pri katerem se bo našlo kaj posode.

Ij Karte za kavo. Trgovci se opozarjajo, da naj jutri, v sredo s sladkornimi kartami prinesejo na magistrat tudi kavine karte. Pri tej priliki se opozarja, da mora vsak trgovec imeti tudi predpisano knjigo za kavo ter isto s kartami vred prinesiti v vpogled.

Ij Krušne in sladkorne karte. Krušne karte za 72. in 73. krušni teden, to je za dobo od 3. do vštete 16. septembra 1916 in pa sladkorne karte za VII. sladkorni mesec, to je za dobo od 3. do vštete 30. septembra 1916, se bodo pri vseh desetih komisijah oddajale v petek, dne 1. septembra 1916, od osmih zjutraj do ene popoldne.

Ij Suh grah, 1 kg po 1 K 30 vin., se prodaja v mestni vojni prodajalni v Gosposki ulici. Gostilničarji, zavodi itd., ki rabijo večje množine graha, naj se zglašajo zaradi nakaznic v mestnem tržnem uradu v III. nadstropju.

Ij Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za oddajo moke naj se zglašajo v četrtek trgovci in mokažji iz Ljubljane, v petek trgovci iz okolice, v soboto pa peki, vselej ob 8. uri zjutraj v nekdanji Galletovi hiši. I. nadstropje, mestna posvetovalnica.

Primorske novice.

Goriške šole. Bliža se september it. ž njim od dne do dne vprašanje: Kaj bo z goriškimi šolami? Odgovoriti ne more nobenemu, ker sam nič ne ve. In vendar bi bil že čas, da bi zvedeli, ali se sploh otvorijo, če že ne drugemu. Dijaki so izgubili po večini že eno leto. Ali naj zgubijo še drugo? Da jih je 20, 30, 100, bi človek še molčal, a število gre više — vseh jih je 1000 in mogoče še več in vsi bi radi študirali naprej. Kaj naj drugače začnejo? In med njimi, ki so izgubili leto, so najboljši — seve brez sredstev. Poleg teh, ki so obiskovali šole v Gorici, imamo sedaj še naraščaj. Kolikor nam je znano, obiskuje pripravljalne tečaje za slov. gimnazijo do 80 učencev. »Lavoratore« je prišel z dne 20. in 23. julija poročilo o laških šolah v Gradcu. Ljudsko in mestno šolo imajo in imajo tudi gimnazijo, na kateri poučuje 14 profesorjev 153 učencev oziroma 123, od katerih pride na Istro 61, na Furlanijo 48, na Trst 37, na Trident 5 in na druge kraje 2. Če je bilo mogoče za dijake laške narodnosti poskrbeti primeren kraj, da so lahko brez skrbi in težkoč že lahko prvo leto nadaljevali svoje študije, upamo, da se pobrigajo poklicani faktorji vsaj ob začetku tega šolskega leta za to, da dobijo slovenski dijaki svoj zavod. Po številu jih je več ko laških. Dijaki in stariši čakajo in radi bi še pravočasno vedeli, kaj in kako.

Karol pl. Reya umrl v laškem ujetništvu. Prejeli smo: Z žalostnim srcem naznanjam v svojem in v imenu mojih bratov vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naš preljubi oče Karol pl. Reya iz Kozane pri Gorici, interniran v Italiji, po tritedenski bolezn, previden s sv. zakramenti za umirajoč, izdihnil svojo blago dušo dne 26. junija ob 7. uri zvečer, v bolnišnici v Bielli. Nesrečna usoda preganstva in skrb za družino, katero je v svoji bolezn zamenjal klical, ga je najbolj potrla. V Italiji zapuša tri nedoročene otroke in malo vnukinjo, kateri so ostali pod oskrbo tamkajšnjega č. g. duhovnika in redovnic. Tuja zemlja Vam bodi lahka, ljubi oče! Karolina Reja, hči (roj. pl. Reya). — Waidhofen pri Ybbsu, dne 27. avgusta 1916.

Kontoristinjo

ki je zmožna slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi ter je večja knjigovodstva, računstva in strojepisja sprejme takoj Jurej Šterk, trgovec, Vinica, Belakrajina. 2026

VILA NA BLEDU

lepa ob jezeru ležeča, s 7 sobami in 1 kabineto, lastno kopeljo v jezeru, pravico do čolnov, z vodovodom, so da celoletno v najem ali se proda. Krasno bivališče za begunce in rekonvalescente. Več v Selenburgovi ulici št. 1, I. nadst. od 2. do 3. popoldan.

Gospodična

veša popolnoma slovenskega in nemškega jezika, izurjena v strojepisju, nemški stenografiji in nekoliko knjigovodstva, katera je vodila samostojno blagajno v večjem obratu s skoraj 5 letno prakso, zeli premeniti službo. Ponudbe z navedbo pogojev in plače pod »Triglav 1895« na upravo »Slovenca«.

Kuharica,

popolnoma vajena vsega gospodinjstva se sprejme v župnišče na dežel. Naslov pove uprava lista pod št. 1996.

Sprejmeta se takoj

2 kovaška vajenca 2

Prednost imajo oni, ki so se tega obrta že nekoliko učili. Poizve se v upravi »Slov.« pod št. 2013.

Zakonska brez otrok iščeta

stanovanje

1-2 sobi in kuhinjo v mestu ali bližnji okolici. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje«.

Naprodaj imam lepega močnega

Konja

2 leti in 4 mesce starega, črne barve, lisast, meri v pas 1 m 57 cm, visok je 1 m 66 cm, noga za bledjem 21 cm močna. Konj se je vsako leto pasel. Cena po dogovoru. JAK. KOJCANČIČ, Gorje pri Bledu. 2028

Vermut vino

najboljše kakovosti se dobi v
sodčkih od 56 litrov naprej po
primerno nizki ceni pri

M. Rosner & Co.
v Ljubljani.

Suhe gobe, vinski kamen, med,
vosek, kumno in janež ter sploh vse
deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Isto tako tudi vsako množino razno-
vrstnih praznih sodov in vreč.

Več vagonov

ČRESLA

smrekovega proda

Franc Knez trgovec z lesom in ogljem
v Sapoti, pošta Radeče, železniška
postaja Zidanmost.

Glasovirje,
pianine,
Phonola,
električne glasovirje,
Orchestrione
i. t. d.

S. KMETETZ

Ljubljana

Kolodvorska ul. 26.

Manufakturno blago

vseh vrst sukno, podloge itd. kupi zavod za
opremo armade (tudi na deželi), Dunaj L
Backerstr. 9. — 1935

VOLNENE CUNJE

dalje stare nogavice in druga pletenina, odpad-
ki sukna, ponošena volnena obleka se kupi
v vsaki najmanjši in tudi največji množini ter
dobro plača. Ponudbe na: zbiralnico volne-
nega blaga v vojne namene Seebach pri Beljaku.

Česplje in hruške

(tepke) za kuhanje

plača vsako množino po
K 30.— za 100 kg

Veležganjarna sadja

M. Rosner & Co.
LJUBLJANA.

Hiša

v kateri je stara pekarija na glavni
cesti v Spodnji Šiški nasproti bo-
doče župne cerkve, se pod ugodnimi
pogoji proda. 1609

Več pove lastnik **Rudolf Oroszy**,
Ljubljana.

Baterije Ovoji Svetilke

za žepne svetilke

v neprekosni kakovosti le pri

MAXIM KOLMER

Elektroehn. predmeti Dunaj-Wien, IX/4
Nordberg-Str. 6. Fernruf 21.928.

1431
Vam plačam, ako Va-
ših kurjih očes, bra-
davic in trde kože,
tekem 3 dnis korenino,
brez bolečin ne odpravi
Cena lončku z jam-
stvenim pismom
K 1-50, 3 lončki K 4.—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov
K 5-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Potenje
nog in rok odpravi Ita-prašek. Cena K 1-50,
3 škatlje K 3-50. Kameny Kaschau (Kassa) L,
poštni predal 12/844 Ogrsko.

Ria-Balsam.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in
zmlete & K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsve tropine v ploščah po 76 K brez vreč
& 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po
50 kg & K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno klatjo po 51— K za 100 kg
z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi se-
mena, ječmen, domačo in nemško de-
teljo, grašico in semensko koruzo za
zeleno krmo.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze
kajnite, kaljevo sol, 8% kalijev, 18—20%
mineralni in kostni superfosfat, mešana
gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih
vrečah po 50 kg za K 10— & 100 kg z vrečo
vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče
franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo
mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah
blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih
vrečah po 13-20 K & 100 kg z vrečo vred.

**Odstej prodaja knjižico „Živnorejci in
vojna“ Katoliška Bukvarna.**

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po naj-
ugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene
in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd.
naročajte le pri **Gospodarski Zvezi**.

Sprejme se

trgovska pomočnica

ali pomočnik z dežele, mešane
stroke, vajena tobačne trafike
oziroma zaloge. Naslov pove
uprava Slovenca pod št. 2003.

Kolesarji

kateri vsled vojaške dolžno-
sti ne morejo rabiti kolesa,
se naprošajo, da stopijo z nami
v zvezo vsled nakupa zračnih
cevi (Luftschläuche) in gumi-
jevih plaščev (Laufdecke). Mi
plačujemo za omenjeno bla-
go najboljšo ceno, za katero
si bode vsak po vojni lahko
novo kupil. 1994

IVAN JAX & SIN
LJUBLJANA.

! Pozor gospodinje !

Trgovec s sadjem in zelenjavo

Karl Kumar

Pogačarjev trg

Pogačarjev trg

priporočam cenjenim gospodinjam

svojo zalogo

čebule

po najnižji dnevni ceni.

Inženier Ivan Bešter,
Anica Bešter, roj. Ghuma
poročena.

Kranjskagora - Račoveljica.

2044

Zahvala.

Mnogi dokazi srčnega sočutja povodom bridke izgube naše ljubljene matere,
preblagorodne gospe

Josipine Roner roj. Melcher pl. Reuterburg

so nas globoko ganili in nas tolažili v naši veliki boli. Ni nam mogoče, zahvaliti se
vsakemu posebej in prosimo, da prejme vsak posamezni našo prisrčno zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo prečastitemu gospodu mestnemu župniku I. Vrhovniku
in gospodu P. Bernhard Pollacku, rektorju Nemškega viteškega reda, za tolažbo, ki sta
jo darovala naši ljubi materi med njeno dolgo boleznijo. Zahvaljujemo se za mnogo-
brojno spremstvo, za obilo darovano krasno cvetje, kar ne bomo nikdar pozabili.

Globoko žalujoče rodbine:
Lavrič, Pfelfer, Rozman,

2037

Anton Klun, trgovec in posestnik naznanja v svojem in v imenu osta-
lih sorodnikov pretresujočo vest, da je njegova iskrenoljubljena soproga,
oziroma sestra in teta, gospa

ANTONIJA KLUN roj. LUDVIK

dne 28. avgusta t. l. po dolgi, mučni bolezni, večkrat prevedena s tolažili svete
vere v 53. letu svoje dobe, bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v sredo dne 30. avgusta 1916 ob
5. uri popoldne iz hiše žalosti Bohoričeva ulica št. 13 na pokopališče k Sve-
temu Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 28. avgusta 1916.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, neznodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem

leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življensko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje,

naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in

poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Kostanjev les orehove in jesenove hlode

kupujem po najvišji dnevni ceni.

Ponudbe na naslov: **Jos. Kralj, Ljubljana** Franca Josipa cesta št. 7.

Najnovejše bluze za dame
R. & E. Skabernè
Mestni trg št. 10